

Stabsavdelningen
Internationella sekretariatet
Josephine Bahr Ljungdell
016-544 21 05
josephine.bahr@energimyndigheten.se

Utrikesdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Yttrande angående Utrikesförvaltning i världsklass – Slutbetänkande av Utrikesförvaltningsutredningen (SOU 2011:21)

Sammanfattning

- Energimyndigheten tillstyrker i huvudsak de förslag som läggs fram i betänkandet, med undantag för några specifika synpunkter.
- Möjligheten att tillsätta specialattachéer som är rekryterade med specialistkompetens för tidsbegränsade uppdrag bör behållas.
- Utlandsrepresentationens byggnader bör utnyttjas som *show-case* för svensk energi- och miljöteknik.
- Den organisatoriska hemvisten för utlandsbevakningen inom Myndigheten för tillväxtanalys (TUA) bör inte ändras.
- En strategi med prioriteringskriterier bör utarbetas avseende vilka länder Sverige ingår bilaterala samarbetsavtal med.
- Exportrådets myndighetsuppdrag bör bibehållas även i en eventuell ny organisation.
- Ett regelverk behövs för att kunna bidra ekonomiskt till att demonstrera icke-kommersiell svensk energi- och miljöteknik på internationella marknader.
- Utvecklingssamarbetets koppling till energipolitiken och förebyggande klimatarbete behöver förtydligas i Sveriges strategi för utvecklingssamarbete.

Energimyndighetens ställningstagande

Energimyndigheten kommenterar främst tre aspekter i betänkandet; Specialattachéerna, Internationellt näringslivsfrämjande, samt Utvecklingssamarbete.

Energimyndigheten tillstyrker förslagen som ska leda till stärkt koordinering av internationellt näringslivsfrämjande eftersom detta även är av vikt för myndighetens uppdrag att främja kunskaps- och tekniköverföring mellan Sverige och utlandet.

Specifika synpunkter

Kapitel 4 Beredning av utrikespolitik i Regeringskansliet Avsnitt 4.3 Specialattachéer

Specialattachéer som är utsända för en särskild uppgift utgör ett värdefullt komplement till den ordinarie utlandsverksamheten. Energimyndigheten har goda erfarenheter av samarbete med exempelvis den särskilda miljöattachén i New Delhi och miljöteknik-kontoret (Centec) i Peking, samt de teknisk-vetenskapliga attachéerna från Tillväxtanalys utlandsbevakning. Dessa specialattachéer rekryteras med en specifik kompetens för sina respektive uppdrag. Med de skäl som anges i betänkandet är återhållsamhet avseende tillsättande av specialattachéer kanske motiverat i allmän bemärkelse, men att avskaffa specialattachéförordningen helt skulle medföra en skadlig förlust av flexibilitet i verksamheten. De problem som specialattachéförordningen medför borde kunna avhjälpas genom ökat samråd mellan departementen innan attachéerna tillsätts.

Kapitel 5 Styrning av vissa utrikespolitiska verksamheter Avsnitt 5.1 En stärkt handels- och främjandeverksamhet

Mot bakgrund av anvisningen att det s.k. vardagsfrämjandet ska prioriteras framför enskilda arrangemang och program [s. 203] bör utlandsrepresentationens byggnader göras till en *show-case* för svensk miljöteknik. Moderna svenska lösningar för energieffektivisering, förnybar energi mm bör tillämpas i största möjliga utsträckning på de fastigheter som Sverige äger utomlands. Idag har Fastighetsverket inte uppdrag och resurser att ta hänsyn till dessa aspekter vid förvaltning av Sveriges fastigheter utomlands.

Utlandsbevakningen vid Myndigheten för tillväxtanalys (TUA) beskrivs i betänkandet på ett ensidigt sätt så att det framstår som om det dubblerar Exportrådets uppdrag [s. 207-208]. Främjanderollen vid utlandsbevakningen är endast en del av utlandsattachéernas uppdrag, och inte riktad till företag. Det är kvalificerad omvärldsbevakning och analys inom strategiska områden som är utlandsbevakningens styrka och huvuduppdrag. De teknisk-vetenskapliga attachéerna rekryteras med specifik kompetens för sina respektive uppdrag. Enligt Energimyndighetens erfarenhet har närvaron av dessa attachéer visat sig vara en förutsättning för att bilaterala samarbeten ska fungera så att de ger ett mervärde

för Sverige. Med sin attachéstatus på ambassaden kan de knyta kontakt med nyckelpersoner i andra länders statliga förvaltning, vilket inte är möjligt för andra svenska aktörer. Redan i tidigare utredningar har Energimyndigheten påpekat utlandsbevakningens förtjänster och att synergien med övrig policyanalys som görs vid Tillväxtanalys är viktig. Energimyndigheten anser att den nuvarande organisatoriska hemvisten inte bör ändras.

Betänkandets förslag som ska leda till stärkt koordinering av internationellt näringslivsfrämjande [s. 208-211] är av vikt för myndighetens uppdrag att främja kunskaps- och tekniköverföring mellan Sverige och utlandet. Kopplat till huvudmannagruppens arbete för en helhetssyn på främjandeverksamheten, bör prioriteringskriterier utarbetas avseende vilka länder Sverige ingår bilaterala samarbetsavtal med.

I samband med den i betänkandet föreslagna översynen av stödformer för främjandeverksamheten [s. 209] bör följande beaktas. Det har i främjandearbetet utanför EU visat sig vara viktigt att kunna stödja pilot- eller referensanläggningar som bygger på anpassning av icke-kommersiell svensk miljö- och energiteknik. De finansiella instrument, d.v.s. anslag och förordningar, som Energimyndigheten förfogar över är inte anpassade till gemensamma projekt i utlandet. Ett regelverk behövs för att svenska statliga aktörer ska kunna bidra ekonomiskt till att stödja icke-kommersiell svensk miljö- och energiteknik utanför EU.

Utredningen föreslår en rad åtgärder för ökad konkurrens inom exportfrämjandet [s 218-219, s 224]. Samtidigt pågår en annan utredning om sammanslagning av Invest Sweden och Exportrådet. Ur Energimyndighetens perspektiv är det viktigt att Exportrådets myndighetsuppdrag bibehålls även i en eventuell ny organisation. Samarbetet mellan Exportrådet och Energimyndigheten i gemensamma främjandeaktiviteter inom ramen för myndigheternas statliga uppdrag underlättats avsevärt just genom att myndighetsuppdraget till Exportrådet finns.

Avsnitt 5.2 Förtydligade roller inom utvecklingsarbetet

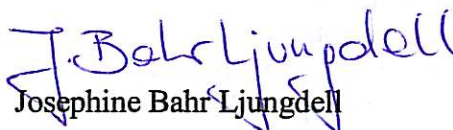
Energimyndigheten samarbetar med Sida i utvecklingsarbetet på områden där myndigheternas uppdrag konvergerar, exempelvis klimatinsatser och bilaterala samarbetsavtal.

Det är en brist att målsättningen som har fastställts för Sveriges utvecklingssamarbete inte har en tydlig koppling till energipolitiken [s 233]. Energifrågorna bör framhållas ytterligare inom svenskt utvecklingssamarbete både som en viktig sektor och som en tvärgående fråga. Tillgång till energi är en grundläggande förutsättning för ekonomisk och social utveckling. Energisektorn är även central för arbete med anpassning till klimatförändringarnas effekter

Kapitel 7 Strategisk kompetensförsörjning

Slutligen vill Energimyndigheten särskilt bifalla vikten av insatser för att få in fler svenska tjänstemän i internationella organisationer.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Tomas Kåberger. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningscheferna Zofia Lublin och Birgitta Palmberger, ställföreträdande avdelningscheferna Maria Malmkvist, Eija Österberg och Bengt Boström, verksjuristen Fredrik Selander, samt enhetschefen Josephine Bahr Ljungdell, den sistnämnda föredragande.

Tomas Kåberger
Josephine Bahr Ljungdell